

RAMADAN BÖRJAR OCH SLUTAR MED FAKTISK OBSERVATION AV NYMÅNEN

FASTAN BÖRJAR MED EN NYMÅNE

Hadithen återges av Abd Allah ibn Omar och finns i både *al-Muwatta'* och de två Sahih-samlingarna i liknande formuleringar. Profeten ﷺ säger:

”Fastna inte förrän ni ser nymånen, och bryt inte fastan förrän ni ser den. Om det är skymt för er, så uppskatta/bestäm för den. (*fa-qduru lahu*)”

Denna korta men juridiskt mycket betydelsefulla hadith utgör en av de centrala texterna för fastställandet av Ramadan och Shawwal. Den förenar tre dimensioner: den rättsliga principen om att månadens början bestäms genom observation, den teologiska principen om att shari'a är knuten till mänsklig erfarenhet och inte abstrakt astronomi, samt den språkliga nyansen i uttrycket *fa-qduru lahu*, som gett upphov till olika rättsskolors tolkningar.

Teologisk och rättslig analys

RAMADAN BÖRJAR OCH SLUTAR MED FAKTISK OBSERVATION AV NYMÅNEN

Månadens början är knuten till faktisk observation

Profetens ﷺ ord *"la tasumu hatta taraw al-hilal"* etablerar en grundprincip: Ramadan inleds inte genom beräkning eller uppskattning, utan genom faktisk visuell observation av nymånen.

- **al-Nawawi** betonar i sin kommentar till Muslim att detta är den normativa metoden och att uttrycket är tydligt: handlingen (fastan) är villkorad av en sinnesbaserad observation.
- **Ibn Hajar** förklarar i *Fath al-Bari* att detta är en del av islams pedagogiska enkelhet: månen är en universell, tillgänglig indikator som inte kräver specialiserad kunskap.

Teologiskt visar detta att shari'a är förankrad i *fitra* och i mänsklighetens gemensamma erfarenhet, inte i elitens tekniska kunskap.

Samma princip gäller för att avsluta Ramadan

Profeten ﷺ fortsätter: *"wa-la tuftiru hatta tarawhu"* – bryt inte fastan förrän ni ser nymånen för Shawwal.

Detta skapar en symmetri: samma metod som inleder månaden avslutar den. Ibn Hajar noterar att denna parallellitet är avsiktlig och pedagogisk: den gör reglerna intuitiva och lätta att memorera.

Om himlen är mulen: *fa-qduru lahu*

Här uppstår den klassiska rättsliga diskussionen. Vad betyder *fa-qduru lahu*?

- **al-Nawawi** anger att majoriteten av lärda tolkar det som: "fullborda trettio dagar av Sha'ban", alltså att man inte fastar förrän man är säker.
- **Ibn Hajar** visar att ordet *qadara* kan betyda "att uppskatta", "att beräkna", "att begränsa", men att kontexten och andra hadither gör klart att betydelsen här är: *bestäm dagen genom att fullborda trettio*.
- **al-Qurtubi**, i sin tafsir av versen "لَتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِّينَ وَالْجِسَابَ", förklarar att månen är satt som ett tecken för tideräkning, och att hadithen visar att den praktiska metoden är observation, inte abstrakt beräkning.

RAMADAN BÖRJAR OCH SLUTAR MED FAKTISK OBSERVATION AV NYMÅNEN

Teologiskt visar detta att shari‘a bygger på *yaqin* (säkerhet) och undviker *shakk* (osäkerhet). När observation inte är möjlig, återgår man till den säkra gränsen: trettio dagar.

Språklig analys av nyckelorden

”الهلال” – hilal

Roten *h-l-l* bär betydelser som ”att framträda”, ”att ropa ut”, ”att börja”. *Hilal* syftar på den allra första synliga bågen av månen.

Språkligt antyder ordet något som blir synligt efter att ha varit dolt – vilket passar perfekt för den rättsliga funktionen: en ny månad börjar när något nytt framträder.

”تَرَوُا” – att se

Verbet är i andra personens plural, vilket visar att observationen är en kollektiv handling, inte en individuell mystisk upplevelse. Det är en fysisk, empirisk syn.

”غُمَّ عَلَيْكُمْ” – när det är skymt för er

Roten *gh-m-m* betyder att täcka, dölja, göra oklart. Här syftar det på moln, dimma eller andra hinder som gör månen osynlig.

Språkligt antyder uttrycket att problemet inte är månen, utan människans begränsade synförmåga – vilket förstärker principen att shari‘a tar hänsyn till mänskliga begränsningar.

”فَأَقْدِرُوا لَهُ” – uppskatta/bestäm för den

Detta är det mest diskuterade uttrycket.

- *qadara* kan betyda ”att mäta”, ”att uppskatta”, ”att begränsa”, ”att fastställa”.
- Kontexten och andra hadither (t.ex. ”fa-akmilu al-‘idda thalathin”) visar att betydelsen här är: *fastställ dagen genom att fullborda trettio*.

Språkligt är det en elegant formulering som rymmer flera möjliga

RAMADAN BÖRJAR OCH SLUTAR MED FAKTISK OBSERVATION AV NYMÅNEN

betydelser, men som genom profetisk praxis får en tydlig juridisk innebörd.

Syntes

Hadithen etablerar tre grundpelare i islams tideräkning och fasteregler:

1. Ramadan börjar och slutar med faktisk observation av nymånen.
2. När observation inte är möjlig, fullbordas månaden till trettio dagar.
3. Shari'a är förankrad i mänsklig erfarenhet, inte i abstrakta beräkningar.

De klassiska lärda – al-Nawawi, Ibn Hajar och al-Qurtubi – är eniga om att hadithen uttrycker en princip om enkelhet, säkerhet och praktisk tillgänglighet. Språkligt är texten kort men rik, och dess nyckelord bär både juridiska och teologiska implikationer.

[al-Bukhari](#), [FASTAN](#), [Imam Malek](#), [Imam Muslim](#), [RAMADAN](#)

«[Den himmelska lagstiftningen av bönen](#)»

[NÄR MÅNEN DÖLJS: RÄTTSSKOLORNAS FÖRSTÅELSE AV FA-QDURŪ LAHU»](#)

- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och upphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)
- [Rasism ur ett islamiskt perspektiv](#)
- [Den raka vägen](#)